

राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य
संस्थामध्ये “नमो ११ कलमी कार्यक्रमांतर्गत”
नमो शहर सौंदर्यीकरण अभियान
राबविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकिर्ण-२०२३/प्र.क्र.२८०/नवि-२०

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक :- १६ ऑक्टोबर, २०२३.

प्रस्तावना:-

राज्यामध्ये नागरीकरणाचा वेग झपाट्याने वाढत असल्याने परिणामतः नागरी भागामध्ये राहणाऱ्या नागरीकांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत आहे. त्यामुळे नागरी भागात राहणाऱ्या नागरीकांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी व त्यांना सुख सोई मिळण्यासाठी त्याचप्रमाणे शहरांचे सौंदर्य टिकून रहावे यासाठी लोकसहभागाच्या माध्यमातून प्रयत्न करणे आवश्यक असल्याने मा. प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या ७३ व्या वाढदिवसानिमित्त राज्यात राबविण्यात येत असलेल्या “नमो ११ कलमी कार्यक्रमांतर्गत” नगर विकास विभागामार्फत “नमो शहर सौंदर्यीकरण अभियान ” राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय :-

मा. प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या ७३ व्या वाढदिवसानिमित्त राज्यात “नमो ११ कलमी कार्यक्रम” राबविण्यात येणार असून त्याअनुषंगाने राज्यातील शहरे सौंदर्यीकरण करण्याच्या दृष्टीने खालील प्रमाणे निर्णय घेण्यात आला आहे.

- १) सदर अभियान लोकाभिमुख करण्यासाठी लोकप्रतिनिधी, समाजसुधारक, प्रसिद्ध व्यक्ती यांची स्वच्छतादुत म्हणून नियुक्ती करण्यात यावी. सदर नियुक्त स्वच्छतादुत यांचे मार्फत अभियान सक्षमपणे राबविण्याचे नियोजन व कार्यवाही करण्यात यावी.
- २) शालेय, तसेच महाविद्यालयीन विद्यार्थी व शिक्षकगण यांचा सदर अभियानात जास्तीत जास्त सहभाग राहिल याची दक्षता घेण्यात यावी. शाळांमध्ये या अभियानांतर्गत विविध स्पर्धा- निबंध स्पर्धा, वादविवाद स्पर्धा इत्यादी आयोजित करण्यात याव्यात.
- ३) सदर अभियानाची मोठ्या प्रमाणात प्रसिध्दी व जनजागृती करून जनतेचा सहभाग जास्तीत जास्त प्रमाणात होण्यासाठी प्रयत्न करावा.
- ४) सदर अभियानाकरीता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांनी त्यांच्या स्वनिधी मधून खर्च करावा.

प्रस्तुत “ नमो शहर सौंदर्यीकरण अभियानांतर्गत ” राज्यातील खालील ७३ शहरांची निवड करण्यात आली आहे.

महानगरपालिका (२५-एकूण)

अ.क्र.	विभाग	जिल्हा	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव
१	अमरावती	अकोला	अकोला महानगरपालिका
२	अमरावती	अमरावती	अमरावती महानगरपालिका
३	छ. संभाजीनगर	छ. संभाजीनगर	छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिका
४	छ. संभाजीनगर	नांदेड	नांदेड-वाघाळा महानगरपालिका
५	छ. संभाजीनगर	परभणी	परभणी महानगरपालिका
६	छ. संभाजीनगर	लातूर	लातूर महानगरपालिका

७	कोकण	ठाणे	ठाणे महानगरपालिका
८	कोकण	ठाणे	कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका
९	कोकण	ठाणे	नवी मुंबई महानगरपालिका
१०	कोकण	ठाणे	मीरा-भाईंदर महानगरपालिका
११	कोकण	ठाणे	भिवंडी-निजामपूर महानगरपालिका
१२	कोकण	ठाणे	उल्हासनगर महानगरपालिका
१३	कोकण	पालघर	वसई-विरार महानगरपालिका
१४	कोकण	रायगड	पनवेल महानगरपालिका
१५	नागपूर	चंद्रपूर	चंद्रपूर महानगरपालिका
१६	नागपूर	नागपूर	नागपूर महानगरपालिका
१७	नाशिक	अहमदनगर	अहमदनगर महानगरपालिका
१८	नाशिक	जळगाव	जळगाव महानगरपालिका
१९	नाशिक	धुळे	धुळे महानगरपालिका
२०	नाशिक	नाशिक	नाशिक महानगरपालिका
२१	पुणे	कोल्हापूर	कोल्हापूर महानगरपालिका
२२	पुणे	पुणे	पुणे महानगरपालिका
२३	पुणे	पुणे	पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका
२४	पुणे	सांगली	सांगली-मिरज-कुपवाड महानगरपालिका
२५	पुणे	सोलापूर	सोलापूर महानगरपालिका

नगरपरिषद/नगरपंचायत (एकूण-४८)

अ.क्र.	विभाग	जिल्हा	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे नाव
१	अमरावती	यवतमाळ	यवतमाळ नगरपरिषद
२	छ. संभाजीनगर	लातूर	उदगीर नगरपरिषद
३	कोकण	ठाणे	अंबरनाथ नगरपरिषद
४	कोकण	ठाणे	कुळगाव-बदलापूर नगरपरिषद
५	नागपूर	गोंदिया	गोंदिया नगरपरिषद
६	नागपूर	वर्धा	वर्धा नगरपरिषद
७	पुणे	पुणे	बारामती नगरपरिषद
८	पुणे	सातारा	सातारा नगरपरिषद
९	अमरावती	बुलढाणा	शेगाव नगरपरिषद
१०	अमरावती	वाशिम	वाशिम नगरपरिषद
११	छ. संभाजीनगर	छ. संभाजीनगर	सिल्लोड नगरपरिषद
१२	छ. संभाजीनगर	बीड	अंबेजोगाई नगरपरिषद
१३	छ. संभाजीनगर	हिंगोली	हिंगोली नगरपरिषद
१४	कोकण	रत्नागिरी	चिपळूण नगरपरिषद
१५	कोकण	रायगड	खोपोली नगरपरिषद

१६	नागपूर	चंद्रपूर	भद्रावती नगरपरिषद
१७	नागपूर	भंडारा	भंडारा नगरपरिषद
१८	नाशिक	अहमदनगर	संगमनेर नगरपरिषद
१९	नाशिक	जळगाव	चाळीसगाव नगरपरिषद
२०	नाशिक	धुळे	शिरपूर वरवाडे नगरपरिषद
२१	पुणे	पुणे	लोणावळा नगरपरिषद
२२	पुणे	सातारा	कराड नगरपरिषद
२३	अमरावती	अमरावती	चिखलदरा नगरपरिषद
२४	अमरावती	बुलढाणा	लोणार नगरपरिषद
२५	छ.संभाजीनगर	उस्मानाबाद	उमरगा नगरपरिषद
२६	छ.संभाजीनगर	जालना	भोकरदन नगरपरिषद
२७	कोकण	रायगड	माथेरान नगरपरिषद
२८	कोकण	रायगड	अलिबाग नगरपरिषद
२९	कोकण	सिंधुदुर्ग	सावंतवाडी नगरपरिषद
३०	नागपूर	चंद्रपूर	मुल नगरपरिषद
३१	नागपूर	वर्धा	देवळी नगरपरिषद
३२	नाशिक	नाशिक	त्रिंबक नगरपरिषद
३३	पुणे	कोल्हापूर	कागल नगरपरिषद
३४	पुणे	पुणे	जेजुरी नगरपरिषद
३५	पुणे	सातारा	पाचगणी नगरपरिषद
३६	अमरावती	अमरावती	तिवसा नगरपंचायत
३७	अमरावती	यवतमाळ	बाभुळगांव नगरपंचायत
३८	छ.संभाजीनगर	नांदेड	माहूर नगरपंचायत
३९	छ.संभाजीनगर	बीड	केज नगरपंचायत
४०	छ. संभाजीनगर	हिंगोली	औढा-नागनाथ नगरपंचायत
४१	कोकण	रत्नागिरी	गुहागर नगरपंचायत
४२	कोकण	सिंधुदुर्ग	कणकवली नगरपंचायत
४३	नागपूर	गडचिरोली	भामरागड नगरपंचायत
४४	नागपूर	चंद्रपूर	सिंदेवाही नगरपंचायत
४५	नाशिक	अहमदनगर	नेवासा नगरपंचायत
४६	नाशिक	नाशिक	निफाड नगरपंचायत
४७	पुणे	पुणे	मंचर नगरपंचायत
४८	पुणे	सांगली	शिराळा नगरपंचायत

०२. मा. प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या ७३ व्या वाढदिवसानिमित्त राज्यात “नमो ११ कलमी कार्यक्रम” राबविण्यात येणार असून त्या अंतर्गत नगरविकास विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या नमो शहर सौदर्यीकरण

अभियानाची यशस्वी अंमलबजावणी करण्यासाठी राज्यातील निवड करण्यात आलेल्या ७३ शहरांमध्ये शहर सौंदर्यीकरण अभियान राबविण्यासाठी खालील बाबी विचारात घेण्यात याव्यात.

१. शहरातील जलाशय/पाणी साठे (Waterfront) यांची स्वच्छता करून सौंदर्यीकरण व सुशोभिकरण करावे.
२. शहरातील बाग बगीचे/ उद्याने, खेळाची मैदाने यांची स्वच्छता करून त्या ठिकाणी आवश्यक ते खेळाचे साहित्य व इतर आवश्यक साधनसामग्री उपलब्ध करून द्यावीत. (जसे पादचारी मार्ग/पथ, विविध प्रकारची फुलांची झाडे, विविध मैदानी खेळांसाठी सोईसुविधा इ.)
३. शहरातील प्रमुख रस्ते, पदपथ, दुभाजक, चौक अशा सार्वजनिक ठिकाणांची स्वच्छता करणे, तसेच या ठिकाणी भिक्ती चित्रे, कारंजे, शिल्प उभारणे व सामाजिक संदेश देणारे व जनजागृती करणारे चित्र रेखाटणे.
४. शहरातील प्रमुख इमारती, शाळा, महाविद्यालये, हेरिटेज इमारती, भुयारी मार्ग, उड्डाण पुल, झोपडपट्टी, गावठाण परिसर यांची स्वच्छता करून सौंदर्यीकरण करावे.
५. शहरातील बाजारपेठा, व्यावसायिक ठिकाणे, सार्वजनिक शौचालये यांची स्वच्छता करून त्या ठिकाणी सौंदर्यीकरण करणेबाबत कार्यवाही करावी.

०३. नमो ११ कलमी कार्यक्रमांतर्गत शहर सौंदर्यीकरण अभियानांतर्गत निवड केलेल्या ७३ शहरांमध्ये नमो शहर सौंदर्यीकरण अभियान राबविण्याकरीता संबंधीत नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधील/त्या क्षेत्रातील खालील प्रमाणे कार्य गटाची स्थापना करण्यात यावी.

- १) आयुक्त/मुख्याधिकारी - कार्यगटाचे अध्यक्ष
- २) शहर अभियंता/नगर अभियंता (सदस्य)
- ३) नगर रचनाकार (सदस्य)
- ४) आरोग्य विभाग/स्वच्छता विषयक अधिकारी (सदस्य)
- ५) निमंत्रित सदस्य/ प्रतिनिधी - अधिकृत बांधकाम विकासक संघटना प्रतिनिधी, वास्तुविशारद, शैक्षणिक संस्था, औद्योगिक संस्था यांचे प्रतिनिधी, कलाकार, शहरातील प्रतिष्ठित नागरीक, स्वयंसेवी संस्था इत्यादी आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांनी प्राधिकृत केलेले प्रतिनिधी.

आयुक्त/ मुख्याधिकारी यांनी आपल्या शहरामध्ये सदर अभियान प्रभावीपणे राबविण्याच्या दृष्टीने उचित कार्यवाही करावी.

०४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३१०१७१०५६१३९८२५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुशिला पवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रती,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उप मुख्यमंत्री (वित्त) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
५. सचिव, शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, मंत्रालय मुंबई

- ६.सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई
७. शिक्षण आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य,पुणे
८. विभागीय आयुक्त (सर्व)
९. आयुक्त, तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, बेलापूर, नवी मुंबई
१०. जिल्हाधिकारी (सर्व)
११. आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
१२. मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायती (सर्व)
- १३.उप सचिव, नगर विकास विभाग-२, मंत्रालय (सर्व)
- १४.निवडनस्ती, नवि-२०, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.